

Soạn Câu 1 trang 131 SGK Ngữ Văn 10 tập 2

- Trong thực tế, người ta vẫn nói tới “thao tác” trong: thao tác vận hành máy móc; thao tác thiết kế, thao tác kỹ thuật, thao tác bắn súng...
- Thao tác là từ dùng chỉ việc thực hiện hành động tác theo trình tự và yêu cầu kỹ thuật nhất định.

Soạn Câu 2 trang 131 sách giáo khoa Ngữ Văn lớp 10 tập 2

- Tương đồng: Thao tác nghị luận là thao tác, do đó cũng bao gồm những quy định chặt chẽ về động tác, trình tự kỹ thuật, yêu cầu kỹ thuật
- Khác biệt: Trong thao tác nghị luận, các động tác đều là các hoạt động của tư duy và thực hiện nhằm mục đích nghị luận, nghĩa là thuyết phục người đọc hiểu và tin theo ý kiến bàn luận của mình.

Một số thao tác nghị luận cụ thể**Ôn lại thao tác phân tích, tổng hợp, diễn dịch, quy nạp**

Thứ tự: Tổng hợp → Phân tích → Quy nạp → Diễn dịch

b, Trong lời tựa Trích điếm thi tập:

+ Thao tác lập luận sử dụng: thao tác phân tích

+ Ý nghĩa: chia một nhận định chung thành các mặt riêng biệt

- Trong đoạn trích Hiền tài là nguyên khí quốc gia:

+ Từ câu 1 đến câu 2: tác giả dùng thao tác phân tích xem xét mối quan hệ giữa hiền tài, sự phát triển của đất nước

+ Từ câu 2 đến câu 3: thao tác diễn dịch: Tác giả dựa vào luận điểm “hiền tài là nguyên khí quốc gia” để đưa ra luận điểm đầy thuyết phục: coi trọng, bồi đắp nhân tài cho đất nước

- Dẫn chứng rút từ lời tựa: “Trích điếm thi tập”. Tác giả sử dụng thao tác tổng hợp nhằm thu tóm những ý, bộ phận vào một kết luận chung, khiến kết luận ấy mang toàn bộ sức nặng của các luận điểm riêng trước đó.

Dẫn chứng rút ra từ bài Hịch tướng sĩ, tác giả sử dụng thao tác quy nạp. Những dẫn chứng khác được sử dụng làm kết luận “Từ xưa các bậc trung thần nghĩa sĩ bỏ mình vì nước, đời nào không có?” càng trở nên đáng tin cậy, có sức thuyết phục người người nghe về lí trí, tình cảm

- Nhận định 1: chỉ đúng khi tiền đề biết chân thực, cách suy luận khi diễn dịch phải chính xác. Khi đó, kết luận mang tính tất yếu, không thể bác bỏ, không phải chứng minh

- Nhận định 2: chưa chính xác. Quy nạp không được xét đầy đủ toàn bộ các trường hợp riêng thì kết luận được rút ra còn chưa chắc chắn, tính xác thực của kết luận còn chờ thực tiễn chứng minh

- Nhận định 3: đúng. Phải có quá trình tổng hợp sau khi phân tích thì công việc xem xét, tìm sự vật, hiện tượng mới được hoàn thành

Thao tác so sánh

So sánh tinh thần yêu nước của nhân dân ta với đồng bào ta ngày nay

- Câu văn: “Những cử chỉ cao quý đó, tuy khác nhau nơi việc làm nhưng đều giống nhau nơi lòng nồng nàn yêu nước nhằm nhấn mạnh sự giống nhau.

b, Đoạn văn của sử gia Lê Văn Hưu sử dụng thao tác so sánh nhằm nhấn mạnh đến sự khác nhau giữa Lý Thái Tổ và Lê Đại hành trong hai việc: “đẹp gian bên trong... để phúc lại cho con cháu”

- Từ (a) và (b) suy ra thao tác so sánh gồm hai loại chính, so sánh nhằm nhận ra sự giống nhau, sự khác nhau

c, Không đồng ý với ý kiến trên. Vì So sánh là một trong những thao tác quan trọng, cần thiết trong lập luận, đời sống, góp phần hỗ trợ tích cực vào quá trình nhận thức của con người

→ Lựa chọn khẳng định 1, 3, 4

Luyện tập các thao tác nghị luận trang 134 SGK Văn 10 tập 2

Bài 1:

- Tác giả muốn chứng minh: Thơ Nôm Nguyễn Trãi tiếp thu nhiều thành tựu của văn hóa dân gian, văn học dân gian

- Thao tác nghị luận chủ yếu được tác giả sử dụng làm rõ điều phải chứng minh là thao tác phân tích. Tác giả đã phân chia luận điểm chung thành những bộ phận nhỏ (thị liệu dân gian, ngôn ngữ dân gian...)
- Mỗi bộ phận nhỏ lại được phân chia thành những bộ phận nhỏ hơn, nhờ thế luận điểm của đoạn trích được xem xét cẩn kẽ, thấu đáo
- Câu cuối cùng của đoạn trích có giá trị quy nạp. Từ trường hợp riêng của Nguyễn Trãi, tác giả nâng lên thành sứ mệnh, chức năng cao quý của văn chương

Bài 2:

Hiện nay các vụ tai nạn giao thông đang diễn ra ngày càng nhiều và phức tạp. Do ý thức tham gia giao thông kém, cộng với kết cấu hạ tầng giao thông xuống cấp, nghèo nàn. Thực tế cho thấy, các vụ tai nạn giao thông xảy ra nhiều hơn vào dịp hội hè, lễ tết do mật độ người tham gia đông, hơn nữa, những người sử dụng đồ uống có cồn như rượu, bia lại trực tiếp tham gia vào điều khiển các phương tiện giao thông, dẫn tới tình trạng mất an toàn.